

10—23/1/1973.

A MINÓSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

82-1-2/73.

017

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTER-HELYETTESÉNEK

01. számú PARANCSA

Budapest, 1973. évi január hó 8-án.

Tárgy: a BM Nyilvántartó Központ (BM NYK) operatív irattáiraiban lévő politikai, munkásmozgalmi, történelmi jellegű anyagokba külső szervek által történő betekintés szabályozása.

Az állami, társadalmi, kulturális, propaganda és hírközlő szervek, valamint tudományos intézmények (a továbbiakban: külső szervek) vezetői gyakran fordulnak kérelemmel a Belügyminisztérium különböző vezetőihez a BM NYK operatív irattáiraiban lévő politikai, munkásmozgalmi, történelmi jellegű anyagok publikációs feldolgozása és felhasználása iránt.

Ezen irattári anyagok — amellet, hogy politikai, munkásmozgalmi, történelmi vonatkozású okiratokat, adatokat is tartalmaznak — többsége nem választható el a belügyi (állambiztonsági, bűnügyi) munka titkos operatív módszereitől, illetve a nyilvántartásban szereplő személyekre vonatkozó iratoktól.

Alapvető érdek fűződik ahhoz és törvényiszabta feladat, hogy a belügyi szempontból fontos, titkos irattározott anyagokat, adatokat, a bennük szereplő személyeket védjük a dekonspirációtól. Ennek érdekében belügyminiszter elvtárs 0022/1972. számú parancsának 19. pontjában kapott felhatalmazás alapján

m e g p a r a n c s o l o m :

1. A BM NYK operatív irattáraiból adatszolgáltatás (kivonat, fotómásolat készítés stb.), továbbá anyagokba betekintés, vagy azokban kutatómunka végzése külső szervek megbízottai
  - a) a Párttörténeti Intézet munkatársai, történészei, vagy az intézet által támogatott kutatók;
  - b) a Történettudományi Intézet kutatói;
  - c) a HM Hadtörténeti Intézet munkatársai, történészei;
  - d) a kulturális, a propaganda és hírközlő szervek (tv, rádió, sajtó, film, színház stb.), megbízottai, valamint;

Labosok
Belügymin.
Történelmi
Szervek
Munkásmozgalmi
Helyi
Földh. Bme
Szállásügyi
Országos

Bölcsh. II. 14.
Történelmi II. 10.
Földh. II. 13.
Jegyz. II. 10.
Szállásügyi II. 10.
Országos II. 9.

Flak. Giv.
3/84 BM pu.

- e) az egyetemek tudományos kutatómunkát végző tanárai részére csak **előzetes engedélyem alapján történhet.**

Egyéni kérelemre adatszolgáltatást, betekintést, kutatást nem engedélyezek.

2. Külső szervezetek adatszolgáltatására, betekintésre vagy kutatómunka végzésére a BM Titkárságtól kell engedélyt kérni.

A beérkezett kérelmeket a BM Nyilvántartó Központ vezetőjéhez kell eljuttatni, aki ellenőriztesse, hogy az operatív irattár rendelkezik-e a kért anyagokkal (adatokkal), és az engedély megadására van-e lehetőség. Ezek alapján tegyen javaslatot a kérelem engedélyezésére, vagy elutasítására.

Az engedélyezésről, vagy elutasításról a **BM Titkárság vezetőjének** kell értesítenie az érintett külső szerv vezetőjét.

3. Adatszolgáltatás, betekintés, kutatás tárgyát képezheti általában:

- a) a háborús és népellenes főbűnösök; a horthysta, valamint szállasi államapparátus vezető tagjai; a jobboldali fasiszta pártok, szervezetek vezetői; a honvédség vezérkara stb. felelősségrevonásakor keletkezett népbírószági ügyiratok, különösen jegyzőkönyvek, vádiratok, ítéletek, eredeti dokumentumok.
- b) A II. világháború eseményeivel és a partizán tevékenységgel kapcsolatos anyagok.
- c) Hazánk felszabadulásával és a koalíciós időszak eseményeivel összefüggő anyagok.
- d) A Tanácsköztársaság eseményeire, szerveire, a fehérterrorra, a horthysta elnyomás 25 évében történt eseményekre vonatkozó anyagok. (A horthysta időkből származó eredeti anyagok, okiratok, könyvek, visszaemlékezések stb.)
- e) A politikai, munkásmozgalmi, történelmi vonatkozású dokumentumokat tartalmazó anyagok.

4. A 3. pontban szereplő anyagok, adatok, adatszolgáltatás, betekintés, kutatás céljára nem használható fel, ha:

- a) a kért adatok, anyagok (állambiztonsági és bűnügyi) operatív eszközök útján kerültek beszerzésre és titkos eszközökre, módszerekre utalnak, s publikálásuk a konspirációs követelményeket sértené;
- b) a kért adatok az operatív anyagoktól nem választhatók le, kiadásuk dekonspirációhoz vezethet.

5. Az adatszolgáltatás, betekintés, kutatás iránti kérelem engedélyezése esetén a BM NYK illetékes osztályának feladata:

- a) a kért anyag előkészítése és ellenőrzése. Minden esetben ellenőrizni kell, hogy az anyagban érintett személyek operatív és hálózati nyilvántartásban szerepelnek-e;
- b) biztosítani, hogy az állambiztonsági, bűnügyi munka titkos eszközeire, módszereire utaló anyagokban külső szervezet megbízottai ne tekintsenek be;

- c) gondoskodni arról, hogy külső szervek megbízottai a betekintést és a kutatást felügyelet mellett és az erre a célra kijelölt helyiségben végezzék;
  - d) kivételes esetben — külön engedély alapján — a publikáláshoz feltétlenül szükséges eredeti okmányokról, anyagokról hiteles másolat készítése és kiadása;
  - e) pontos kimutatás vezetése a szolgáltatott adatokról, a betekintésre, kutatásra kiadott anyagokról. (Ki, mikor, milyen célból, mely anyagokba végzett kutatást, illetve tekintett be, miről készült kivonat, ki részére.)
6. Ha a külső szerv megbízottja részére kutatás, betekintés nem engedélyezhető, azonban a jelzett eseményre, vagy személyre vonatkozó adatok ismertetéséhez fontos érdek fűződik, a BM Nyilvántartó Központ vezetője gyűjtesse össze a vonatkozó anyagokat, készíttessen belőlük összefoglaló jelentést és az illetékes operatív szerv vezetőjével egyeztetve tegyen javaslatot a felhasználhatóság (publikálás) mértékére.
  7. A BM Nyilvántartó Központ vezetője évenként — december 31-ig — tegyen jelentést a külső szervektől érkezett igényekről; megbízottaik részére adott engedélyek alakulásáról; a szolgáltatott adatokról, s a legfontosabb tapasztalatokról.
  8. Jelen parancsom kiadása napján lép hatályba, az ellentétes rendelkezések hatályukat veszítik.

A parancsot az érintett állomány előtt ismertetni kell.

RÁCZ SÁNDOR s. k.,
rendőr vezérőrnagy
a belügyminiszter első helyettese

Készült: 110 példányban.
Felterjesztve: miniszter elvtársnak,
Kapják: miniszterhelyettesek,
BM II. és III. főcsoportfőnök-helyettesei,
BM III. Főcsoportfőnökség csoportfőnökei és
önálló osztályvezetői,
BM NYK vezetője és 1., 2., 3. osztályok vezetői,
megyei (budapesti) rendőr-főkapitányok és helyetteseik.